

da ga ni s morske ni s kopnene strane nije lako osvojiti. U taj par (1537) bješe Senj pod zapovjedništvom ljubljanskoga ratnoga vijeća, a docnije (od 1564.) gradačkoga dvora, i sijelo istoimene kapetanije u hrvatskoj Krajini. Prema tome dakle postadoše Uskoci vojnici na hrvatskoj Krajini te su sa svojim potomcima sačinjavali kroz više od osamdeset godina gradsku posadu. Ova se dijelila na četiri kumpnije, kojima stajahu na čelu vojvode uskočke. No malo po malo pridružilo se ovim Uskocima i mnoštvo bjegunaca iz mletačke Dalmacije, koji često umakoše kazni. Stoga Uskoci nijesu jedna jedinstvena etnička skupina, jer je u njoj bilo pored pretežnoga broja Hrvata katolika, onda pravoslavnih Srba još i nešto Talijanâ (zvani venturini). Uskoci bijahu veoma smiona čeljad, oboružana puškom i sjekirom, a kadikad i handžarom. Bili su podobni podnositi svakojake oskudice i muke. Pored toga dobro im bijaše znan svaki kutić kako u Velebitu, tako i po otočju. Imali su dobivati mjesečnu plaću, ali ta je obično izostajala. Tako se eto silom prilika zgodi, da su se Uskoci morali prehranjivati plijenom i otimačinom, jer okolica senjska ne rodi baš ničim. Budući da se na hrvatskoj Krajini neprekidno ratovalo s Turcima, Uskoci su ponajradije sebi tražili hrane kod njih, i to na dva puta: kopnom u turskoj Lici i morem u današnjoj Dalmaciji, koja je tada bila najvećim dijelom sve do gradskih zidina u vlasti turskoj. Razumije se, zbog vječnoga „maloga“ rata na Krajini nikomu nije ni na um padalo, da u tom prijeći Uskoke, pače pomagala ih je i Venecija, kadgod je bila u ratu s Turcima, dopuštajući im, da preko njezina zemljišta prelaze na tursko. Ali kad je Venecija s Turskom učinila mir (1540), porta je uzela energično tražiti od republike, da ne pomaže Uskokâ, koji su redovito plijenili turske lađe na Jadranskom moru. Da izbjegnu prikorima porte, uzeše potom Mlečani voziti tursku robu na svojim lađama; ali Uskoci nato zaustavljahu Mlečane, zahtijevajući od njih tursko vlasništvo. Sada javi sultan Sulejman Veneciji, da će on, jer Mlečani nijesu podobni da održe red u Jadranskom moru, onamo otpremiti jaku mornaricu, koja će Senj osvojiti i Uskoke istrijebiti. Budući da Mlečani nikako ne htjedoše dopustiti, da bi turska mornarica ušla tobože u njihovo more, došlo je do uskočko-mletačkih sukoba.

Prvi sukobi padaju već u godinu 1557., kad je mletačka mornarica prvi put blokirala senjsku luku. No kad se Venecija i opet zarati s Turskom („Ciparski rat“ od 1570. do 1573.), obnovi svoje